

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου νέου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων

Προς την Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νομοθετικού Έργου, Διεθνών Νομικών Σχέσεων και Διεθνούς Δικαστικής Συνεργασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Σας διαβιβάζουμε την απάντησή μας στο 78552/3.11.2017 έγγραφό σας.

1. Στα δικαστήρια της χώρας υπηρετούν υπάλληλοι με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ). Οι υπάλληλοι αυτοί «μεταφέρθηκαν - μετατάχθηκαν», στα δικαστήρια από το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, όπου υπηρετούσαν ως ΙΔΑΧ, δυνάμει ειδικών νομοθετημάτων, στα πλαίσια της «κινητικότητας» των υπαλλήλων (βλ. ιδίως τις υποπαραγράφους Ζ.4, Ζ.2 και Ζ.1 της παρ. Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012). Η μεταφορά - μετάταξη έγινε σε προσωποπαγείς θέσεις με παράλληλη δέσμευση κενών οργανικών θέσεων (μόνιμων) δικαστικών υπαλλήλων.
2. Με την 3178/2014 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι από τις διατάξεις του άρθρου 92 του Συντάγματος δεν αποκλείεται η μετά από ειδική νομοθετική πρόβλεψη πρόσληψη στις γραμματείες των δικαστηρίων και των εισαγγελιών υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, αλλά με προϋποθέσεις, ουσιαστικές (για τις οποίες βλ. κατωτέρω υπό 6) και διαδικαστικές.
3. Ειδικότερα, όσον αφορά στη διαδικασία πρόσληψης (εν προκειμένω μεταφοράς - μετάταξης), κρίθηκε ότι απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου, κατά το άρθρο 92 του Συντάγματος, υπηρεσιακού συμβουλίου, στο οποίο ανήκει, μεταξύ άλλων, και η κρίση αν ο υπάλληλος διαθέτει τα προσόντα για να ανταποκριθεί στα συγκεκριμένα καθήκοντα. Εξάλλου, σχετική ρύθμιση, η οποία κατέλαβε και τους ήδη υπηρετούντες υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, τέθηκε με το άρθρο 39 του ν. 4250/2014.
4. Από την ασκηθείσα κατά τ' ανωτέρω αρμοδιότητα των υπηρεσιακών συμβουλίων σημειώνουμε ενδεικτικά ότι το Πενταμελές Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Συμβουλίου της Επικρατείας, αφού δέχθηκε ότι συνεκτιμητέα είναι και η απόδοση και εν γένει υπηρεσιακή εικόνα των εν λόγω υπαλλήλων από την αρχική μεταφορά τους στα κατά περίπτωση δικαστήρια, έκρινε ότι οι πέντε από τους έξι υπαλλήλους που μεταφέρθηκαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας διαθέτουν τα προσόντα για να μεταφερθούν σε προσωποπαγείς θέσεις στο εν λόγω δικαστήριο, η έκτη όμως δεν τα διαθέτει και,

συνεπώς, πρέπει να εξακολουθήσει να τελεί σε καθεστώς διαθεσιμότητας, δυνάμενη να μετακινηθεί, μετά από τήρηση της νόμιμης διαδικασίας σε άλλον φορέα υποδοχής.

5. Υπό τα δεδομένα αυτά, η παρούσα νομοπαρασκευαστική Επιτροπή εκκινεί από την παραδοχή ότι, κατά τρόπο σύμφωνο προς το Σύνταγμα, στις γραμματείες των δικαστηρίων και των εισαγγελιών υπηρετούν υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίοι έχουν κριθεί κατάλληλοι προς τούτο από τα αρμόδια υπηρεσιακά συμβούλια του άρθρου 92 του Συντάγματος.

6. Περαιτέρω, με την προαναφερθείσα 3178/2014 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι από τις διατάξεις του άρθρου 92 του Συντάγματος η πρόσληψη (εν προκειμένω μεταφορά - μετάταξη) στις γραμματείες των δικαστηρίων και εισαγγελιών υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, επιβάλλεται να συγκεντρώνει τις ακόλουθες ουσιαστικές προϋποθέσεις: α) να μην αναιρείται ο συνταγματικός κανόνας της οργάνωσης και στελέχωσης των εν λόγω γραμματειών με μόνιμους δικαστικούς υπαλλήλους, β) να ανατίθενται στους υπαλλήλους αυτούς καθήκοντα τεχνικού ή ειδικού επιστημονικού χαρακτήρα που δικαιολογούνται από τη φύση της σχέσεως εργασίας τους και γ) να παραφυλάσσονται υπέρ των μόνιμων δικαστικών υπαλλήλων τα καθήκοντα που συνδέονται αρρήκτως με την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου (π.χ. συμμετοχή στην συγκρότηση των δικαστηρίων και στις συνεδριάσεις τους, σύνταξη πρακτικών, συμμετοχή στα δικαστικά συμβούλια κ.λπ.).

7. Στην πράξη αποδείχθηκε ότι η τήρηση των ανωτέρω συνταγματικών απαιτήσεων δεν μπορεί να επιτρέψει την πλήρη αξιοποίηση του προσωπικού αυτού προς όφελος της αποτελεσματικής λειτουργίας των δικαστηρίων και των εισαγγελιών, δεδομένου ότι οι ανάγκες των δικαστηρίων αφορούν πρωτίστως την άσκηση καθηκόντων που συνδέονται αρρήκτως με την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου· τούτο δε ενώ οι κενές θέσεις των δικαστικών υπαλλήλων ανέρχονται σε χιλιάδες και ο νομοθέτης επί δεκαετίες λαμβάνει πολυάριθμα μέτρα για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, η οποία εξακολουθεί να είναι, κατά κανόνα, βραδεία. Γι' αυτό ακριβώς η Επιτροπή αποφάσισε να εξετάσει το ζήτημα της μονιμοποίησης του ανωτέρω προσωπικού.

8. Η μονιμοποίηση των υπαλλήλων με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου *αορίστου χρόνου* δεν αντίκειται στο άρθρο 103 του Συντάγματος, όπως συνάγεται και από το 85/2012 πρακτικό επεξεργασίας της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της Αναθεώρησης του Συντάγματος [2001] (βλ. πρακτικά Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, συνεδρίαση ΡΜΔ' 21.3.2001).

9. Η μονιμοποίηση των υπαλλήλων αυτών δεν απαιτείται να γίνει με την «εμπλοκή του ΑΣΕΠ», όπως διαλαμβάνεται στην υποβληθείσα ερώτηση, διότι, ανεξαρτήτως του ότι δεν πρόκειται για εξαρχής πρόσληψη, αλλά για μετάταξη, ισχύουν επιπλέον και τα ακόλουθα: α) Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 103 παρ. 7 του Συντάγματος: «Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές

διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής». Με την 195/2013 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι η διαδικασία επιλογής (μόνιμων) δικαστικών υπαλλήλων, οι οποίοι υπό την ιδιότητά τους αυτή, αποτελούν προσωπικό που καταλαμβάνει «θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις», μπορεί να διενεργείται από όργανο που παρέχει ιδιαίτερες εγγυήσεις, όπως στην περίπτωση εκείνη από τριμελή επιτροπή συγκροτούμενη από δικαστικούς λειτουργούς, χωρίς να απαιτείται έλεγχος του ΑΣΕΠ (στην περίπτωση δε αυτή χωρίς να είναι καν συνταγματικά επιτρεπτός). β) Με την 3034/2008 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι τα υπηρεσιακά συμβούλια των δικαστικών υπαλλήλων του άρθρου 92 του Συντάγματος, τα οποία λειτουργούν στους κόλπους των ανωτάτων δικαστηρίων και των εφετείων, εντάσσονται οργανωτικά στο δικαστικό μηχανισμό του Κράτους και αποτελούν δικαστικές αρχές, ενόψει του ότι οι δικαστικοί υπάλληλοι συμβάλλουν ενεργώς στο δικαιοδοτικό έργο των δικαστηρίων, μετέχοντες και στη σύνθεση αυτών. Η φύση των υπηρεσιακών αυτών συμβουλίων ως δικαστικών αρχών δεν μεταβλήθηκε μετά την αντικατάσταση της παραγράφου 3 του άρθρου 92 του Συντάγματος με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής και την πρόβλεψη ότι στα υπηρεσιακά αυτά συμβούλια μετέχουν ως μέλη και δικαστικοί υπάλληλοι, ενώ μέχρι τότε συγκροτούνταν αποκλειστικά από δικαστικούς λειτουργούς, διότι με τη νέα αυτή συνταγματική διάταξη, η οποία θεσπίσθηκε προκειμένου να καταστεί αντιπροσωπευτικότερη η σύνθεση των υπηρεσιακών αυτών συμβουλίων, ορίζεται ρητώς ότι τα εν λόγω υπηρεσιακά συμβούλια συγκροτούνται κατά πλειοψηφία από δικαστικούς λειτουργούς. Για τον λόγο άλλωστε ακριβώς αυτόν, οι πράξεις των εν λόγω υπηρεσιακών συμβουλίων, ως πράξεις δικαστικών αρχών, δεν υπόκεινται σε αίτηση ακυρώσεως, ακόμη και αν το περιεχόμενό τους αναφέρεται σε θέματα διοικητικής φύσεως. Περαιτέρω, τα υπηρεσιακά συμβούλια όχι μόνο πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 103 παρ. 7 εδ. β' του Συντάγματος ώστε να μπορεί να ανατεθεί σε αυτά η κρίση περί μονιμοποίησης των ΙΔΑΧ, όπως συνάγεται από την ανωτέρω νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά και αποτελούν τα πλέον κατάλληλα προς τούτο όργανα, λόγω της ανεξαρτησίας τους από την εκτελεστική εξουσία, της γνώσης του αντικειμένου και της συνάφειας των κύριων αρμοδιοτήτων τους προς την πρόσθετη αυτή αρμοδιότητα. Άλλωστε, με την προαναφερθείσα 3178/2014 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας αυτά θεωρήθηκαν ως αρμόδια κατά το Σύνταγμα και τον νόμο όργανα για την κρίση αν οι υπάλληλοι αορίστου χρόνου του Δημοσίου και των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα διαθέτουν τα προσόντα για να ανταποκριθούν στα καθήκοντα του υπαλλήλου με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στις γραμματείες των δικαστηρίων και των εισαγγελιών.

10. Κατόπιν αυτών, η Επιτροπή θεώρησε ότι η μονιμοποίηση των συγκεκριμένων ΙΔΑΧ των δικαστηρίων και των εισαγγελιών και υπό την ανωτέρω ειδική διαδικασία, έπειτα από κρίση των υπηρεσιακών συμβουλίων, όχι μόνο είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα, αλλά αποτελεί και την αναγκαία εν προκειμένω νομοθετική λύση του προβλήματος, προκειμένου να καταστεί εφικτή η πλήρης αξιοποίηση του προσωπικού αυτού για την αποτελεσματική λειτουργία των δικαστηρίων και των εισαγγελιών (βλ. ανωτέρω υπό παρ. 7).

11. Η μονιμοποίηση κρίθηκε από την Επιτροπή ότι πρέπει για τους προεκτεθέντες λόγους να αφορά μόνο τους ΙΔΑΧ των δικαστηρίων και των εισαγγελιών και όχι αυτούς των υποθηκοφυλακείων. Όπως επίσης κρίθηκε ότι πρέπει να καθίσταται δήλο ότι μόνο κατ' εξαίρεση, και μόνο γιατί συνέτρεξαν οι προαναφερθέντες λόγοι είναι εν προκειμένω συνταγματική και επιθυμητή η μονιμοποίηση των συγκεκριμένων ΙΔΑΧ. Γι' αυτό και δεν διέλαβε σχετική πάγια διάταξη, αλλά ρύθμισε το ζήτημα αποκλειστικά με μεταβατικές διατάξεις, επιφυλάχθηκε δε να αναδείξει τον όλο προβληματισμό στην αιτιολογική της έκθεση για την πληρέστερη ενημέρωση του ερμηνευτή και εφαρμοστή των σχετικών διατάξεων.

12. Η κρίση όλων των ΙΔΑΧ των δικαστηρίων και των εισαγγελιών, καθώς υπαγορεύεται από τους προεκτεθέντες δημοσίου συμφέροντος λόγους, είναι υποχρεωτική και κινείται με πρωτοβουλία της υπηρεσίας. Όσοι κριθούν κατάλληλοι μονιμοποιούνται, όσοι κριθούν ακατάλληλοι μεταφέρονται στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

13. Αρμόδια για την ανωτέρω κρίση είναι σε πρώτο βαθμό τα υφιστάμενα (για την ακρίβεια όπως αυτά θα προβλέπονται στον υπό κατάρτιση Κώδικα) αρμόδια πρωτοβάθμια υπηρεσιακά συμβούλια και σε δεύτερο βαθμό τα δευτεροβάθμια.

14. Τα υπηρεσιακά συμβούλια αποφαινόμενα για την καταλληλότητα του κρινόμενου να ανταποκριθεί στα καθήκοντα μόνιμου δικαστικού υπαλλήλου με βάση τα στοιχεία του υπηρεσιακού του φακέλου και όσα πρόσθετα αυτός προσκομίσει, σε συνδυασμό με τη συνέντευξη ενώπιόν τους. Η τελευταία, περιβαλλόμενη με τις αυξημένες εγγυήσεις που επιβάλλονται από τη φύση της (όπως είναι ιδίως τα εχέγγυα ανεξαρτησίας του οργάνου που τη διενεργεί, και η πρόβλεψη σύνταξης πρακτικού - πρβλ. ΣτΕ 3052/2009, Ολομέλειας), κρίνεται ως επιβεβλημένη για την πλήρη *in concreto* διάγνωση των πραγματικών ικανοτήτων των υποψηφίων.

15. Δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων των πρωτοβάθμιων υπηρεσιακών συμβουλίων ενώπιον των δευτεροβάθμιων έχουν: α) ο κριθείς, β) ο Υπουργός Δικαιοσύνης και γ) κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, οι Πρόεδροι των ανώτατων δικαστηρίων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και οι Γενικοί Επίτροποι της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια.

16. Η βαθμολογική, μισθολογική και συνταξιοδοτική κατάσταση των υπαλλήλων που θα μονιμοποιηθούν δεν θίγεται. Ως μόνιμοι πλέον δικαστικοί υπάλληλοι θα έχουν τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των υπαλλήλων αυτών.

17. Τα ανωτέρω αποτελούν τις βασικές ρυθμίσεις της διαδικασίας μονιμοποίησης, όπως αποφασίστηκαν από την Επιτροπή. Η ακριβής διατύπωση των σχετικών διατάξεων του σχεδίου του νέου Κώδικα, που περιλαμβάνουν, φυσικά, και περαιτέρω επιμέρους ρυθμίσεις, τελεί υπό διαμόρφωση.

18. Οι πιο πάνω ρυθμίσεις αποφασίστηκαν κατά πλειοψηφία από την Επιτροπή, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση με την Κυβέρνηση.

19. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης ο αριθμός των ΙΔΑΧ που υπηρετούν στις γραμματείες των δικαστηρίων και των εισαγγελιών, πλην του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ανέρχεται σε 429. (Βλ. συνημ. έγγραφο της Προϊσταμένης του Τμήματος Λειτουργίας Γραμματείας Δικαστηρίων και Υπηρεσιακής Κατάστασης Δικαστικών Υπαλλήλων υπ' αριθ. 71951οικ/7.11.2017). Για το Ελεγκτικό Συνέδριο εκκρεμεί απάντηση σε σχετικό ερώτημά μας, σύμφωνα όμως με ανεπίσημη πληροφόρησή μας φαίνεται να ανέρχονται σε 55. (Να επιβεβαιωθεί).

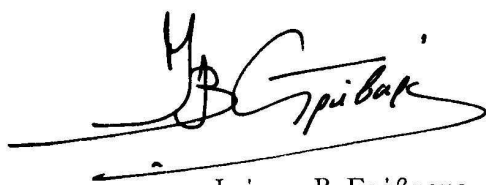
20. Στην Επιτροπή έχει χορηγηθεί προθεσμία να παραδώσει το σχέδιο του νέου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων μέχρι τις 31.12.2017. Δεν αποκλείεται, πάντως, να ζητηθεί, όπως προβλέπεται στον νόμο, παράταση της προθεσμίας αυτής.

Σημ. Για διευκόλυνσή σας, επισυνάπτουμε αντίγραφα της νομολογίας και των πρακτικών της Βουλής που μνημονεύονται στο κείμενο.

Αθήνα, 8 Νοεμβρίου 2017

Για την Επιτροπή

Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Β. Γράβαρης

Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας